

JÓNÁS JUDIT színművésznő

Mindenki lebeszélte a pályáról

„Természetessé vált, hogy nekem többet kell teljesítenem”

1983-ban megnyerte a Ki mit tud?-ot, és az ország azonnal megismerte Jónás Judit nevét és arcát. Tucatnyi filmben láthattuk, és sorra kapta a színpadi főszerepeket, majd egy ideje eltűnt a nagy nyilvánosság elől. A színésznő élete a bizonyításról szól, de ő hihetetlen energiával dolgozik. A Cinka Panna Cigány Színház vezetőjeként rengeteg munkája akad, de azért nagyon hiányolja, hogy nem forgathat mostanában filmeket.

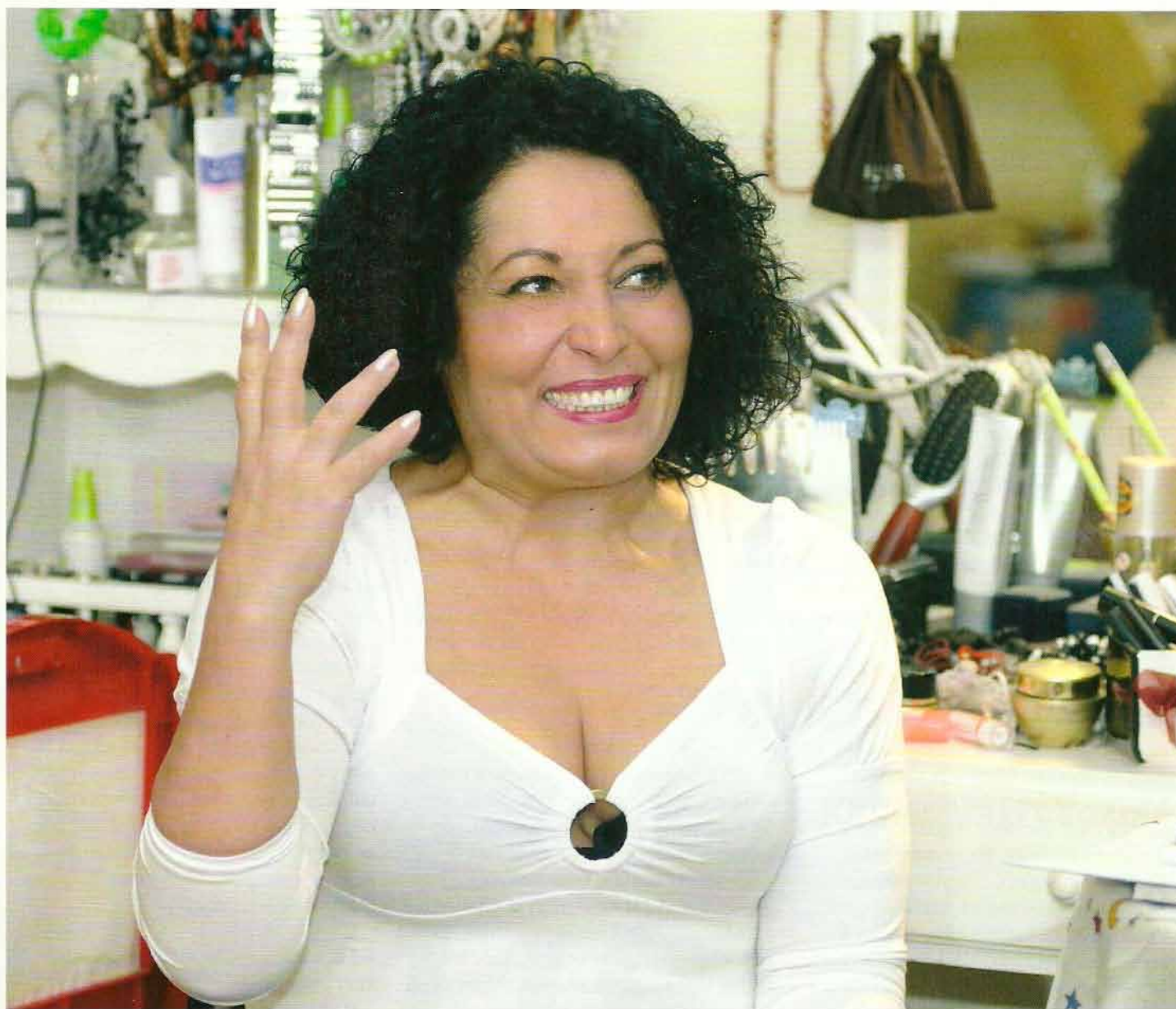
Hogy bírja ezt a hosszan tartó hideget?
– Nagyon nem szeretem a telet, ha húszéves lennék, valószínűleg keresnék magamnak egy melegebb tájat. Amikor annyi idős voltam, még nem tehettem, hiszen nem voltak nyitva a határok. Eszembe sem juthatott ilyesmi. Jó lehet olyan helyen élni, ahol csak nyári ruhákat kell hordani.

– Csak az időjárás miatt keresett volna máshol otthon?

– Nekem már az is nagy dolog volt, hogy a főiskoláig eljutottam, annál nagyobb álmodni sem mertem. Elég volt nekem azt is feldolgozni úgy, hogy önmagamnak is megfeleljek, másoknak is, de megmaradjak magamnak.

– Nagyon nagy bátorság kellett ahhoz, hogy jelentkezzen a színművészeti-re? Próbálták esetleg lebeszélni erről a döntéséről?

– Mindenki lebeszélte róla. Talán csak anyám támogatott ebben. Ő „rugdossott” el a Ki mit tud?-ra is, ahonnan megismerték a nevem. Korábban is felvételiztem már a főiskolára, de akkor jogosan kirúgtak. Annyit hallottam arról, hogy oda protekció kell, hát még egy cigánynak... Nagyon beleéltem magam abba, hogy úgysem sikerülhet, fel sem készültem tisztességesen. Az 1983-as Ki mit tud? megnyerése után a nevemet is megismerték, önbizalmam is kicsit több lett, és bár nem ment simán, de felvettek. Tudták, hogy lesz-

nek problémáim a származásom miatt, de úgy voltak vele, hogy azt majd megoldom. Marton tanár úr konkrétan mondta, hogy neki kellemes, ez nagyon sokat számított.

– Küzdelmes négy év következett?

– Természetessé vált számomra, hogy nekem mindig többet kell teljesítenem. Azt hittem, hogy a főiskolán művelt, intelligens emberek lesznek, ott nem lesz ilyen problémám. Életem egyik leg-

Nekem már az is nagy dolog volt, hogy a főiskoláig eljutottam, annál nagyobbat álmodni sem mertem. Elég volt nekem azt is feldolgozni úgy, hogy önmagamnak is megfeleljek, másoknak is, de megmaradjak magamnak.

tam az első, aki ennyire nyíltan vállalta a származását, ezért sem volt könnyű nekem.

nagyobb tévedése volt. Ott kellett a legtöbbet bizonyítanom. Az első évben nem dolgoztak velem, ezért egyedül kellett helyzetgyakorlatokat csinálnom. Persze mindennek van előnye, talán éppen emiatt érzem nagyon jól magam a monodrámákban a színpadon. Muszáj volt a magam előnyére használni a kínládásokat. Én voltam az első, aki ennyire nyíltan vállalta a származását, ezért sem volt könnyű nekem.

– Volt önben küldetéstudat a cigánysággal kapcsolatban?

– Igen. Sokan hitték, hogy ez a származásomból adódó büszkeség vagy öncélú magamutogatás, de nem. Átgondolt történet volt ez a részemről. Ez vagyok, ezt fel kellett vállalnom. Azt akartam bizonyítani, hogy én is érek annyit, mint bárki más. Nem vertem a mellem, de nem tagadtam le sosem. Aki elfogad, az elfogad, aki nem, az nem. Tanácsolták, hogy hazudjak, mondjam, hogy brazil vagy spanyol őseim vannak, de egy percre sem gondolkodtam ezen. Így akartam érvényesülni.

– A főiskola után azonnal Pécsre került?

– Majdnem azonnal. Ruszt Józseffel forgattam a Salome című filmet. Annyira összebarátkoztunk, végzősként megkeresett, és elárulta, hogy valószínűleg ő lesz a Nemzeti Színház új direktora, ezért ne akarjak máshova szerződni, neki kellek, de erről senkinek ne beszéljek. Így is történt, minden osztálytársam kapott helyet valahol, én meg nyugodtan ültem, és vonogattam a vállam, ha faggattak, nem árultam el, hogy mi vár rám. Aztán megjelent Ruszt, és elárulta, hogy megfúrták, nem lesz igazgató. Nagyon megijedtem, de egy hét múlva jött az üzenet Pécsről, hogy várnak rám. Kulka János, Lang Györgyi, Vári Éva, Gergely Róbert vagy Sipos László – aki sajnos már nem lehet közöttünk – voltak ott akkoriban, nagyon jó csapat várt, istenien éreztem magam köztük. Szép szerepeket is kaptam, játszhattam drámát, musicalt, mesejátékot. Az volt az első időszakom, amikor nem cigányoztak. Tévéfilmek, mozifilmek, címlapok követték egymást, 1992-ben pedig Domján Edit-díjat is kaptam. Előadások után, este tízkor még tele voltam

energiával, csinálni akartam valamit. Ekkor született az első monodráám Weöres Sándor Psychéjéből. A főiskola alatt megfogalmazódott bennem, hogy csinálni kellene egy cigány színházat. Szervezgettem, tervezgettem, tapogatóztam, társakat kerestem. Nem találtam helyet magunknak, féltek ettől az egésztől. A szüleim érdi házának alsó szintjét alakítottuk át színházzá. A szakma mellettünk állt Mészáros Mártától Marton Lászlóig. Minden együtt volt, csak a helyi polgármester úr kötött bele mindenbe, és nem adta meg az engedélyt. Végül kibökte, hogy amíg ő a város feje, addig mi ott nem játszhatunk. Tizenkét évig volt polgármester...

– Miért jött el Pécsről?

– 1993-ban lejárt a direktorunk mandátuma, jött a helyére más. Nem is az ő személye ellen tiltakoztunk, de minden megbolydult, a rendszerváltás miatt is egészen más irányt vett ez a szakma. A társulat nagyja elhagyta a színházat. Nem készültek filmek, egyre több színész lett szabadúszó, ismeretlen világ jött számunkra. Nem voltak azok vidám évek az életemben.

– Mi történik most?

– Járunk nemzetiségi találkozókra – 2009-ben az ARCUS Nemzetiségi Színházi Találkozón a mi színházunk nyerte el a fődíjat –, fesztiválokra, vannak bemutatóink, előadásaink. Közben, ha jól számolom, már hat cigány színházi társulat is alakult, nem

vagyunk már egyedül. A Rottenbiller utcában játszunk rendszeresen, a Rajkó Művészegyüttes színháztermében. Duende színházi társulatunk Cinka Panna Cigány Színházzá alakult, pá-

lyázatokon veszünk részt, és megpróbálunk életben maradni, sőt fejlődni is. Szlovákiában, Ausztriában is rendszeresen fellépünk.

– De miért nem látjuk önt a nagy színházak előadásaiban?

– Nem hívnak. Azt gondolják, hogy ezzel én ki vagyok pi-

pálva, hogy csinálom a kis színházamat. A filmeseknek is csak akkor jutok eszükbe, ha kifejezetten cigány szerepről van szó, és nem kell érte magas gázsit adni. A jelentősebb cigány szerepekre, feladatokra felkérnek mást, kisminkelik, parókát adnak rá, hogy cigánynak tűnjön. A színigazgatókra nem haragszom, megérttem, hogy a saját társulatukat kell foglalkoztatniuk, de a film miatt van bennem egy adag fájdalom, és tán harag is. Az nagyon hiányzik.

– Láthatóan így is elfoglalja magát, és nem unatkozik.

– Reggel ötkor kelek, edzek, majd egész nap leköt a szervezés, az ügyintézés. A szüleim nagyon betegek, amikor időm engedi, őket ápolom. Két fiam van, a kisebbik autista, miatta is nehéz egyeztetni, két pótmama váltja egymást. Mindezzel együtt egyértelmű, hogy nem utasítanék vissza egy olyan szerepet, amiben újra öröm lenne kiállni a nagyközönség elé.